

Norrköpings kommun
norrkoping.kommun@norrkoping.se

Rektorn vid Skarphagsskolan
margareta.rosell@edu.norrkoping.se

Beslut för grundskola, grundsärskola och fritidshem

---

efter tillsyn i Skarphagsskolan
i Norrköpings kommun

Tillsyn i Skarphagsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Norrköpings kommun under 2012 och 2013

Skarphagsskolan besöktes av Skolinspektionen den 5 och 6 mars 2013.

Fakta om skolan

Skarphagsskolan omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1 till 6, grundsärskola inriktning träningsskola med årskurserna 1–6 samt fritidshem. Skolan ligger i området Skarphagen i sydvästra delen av Norrköping. På skolan går 272 elever och i fritidshemsverksamheten är 175 elever inskrivna. Skarphagsskolans fritidshem är uppdelat på tre avdelningar. Grundskolan är organiserad i tre arbetslag och grundsärskolan i två med en arbetslagsledare i varje arbetslag. Arbetslagsledarna ingår tillsammans med rektorn och elevhälsosamordnaren i skolans ledningsgrupp.

Skolinspektionen har tagit del av grundskolans egna sammanställningar över resultaten i alla ämnen för årskurs 5 år 2008–2011 och 6 år 2012 och i svenska och matematik för årskurs 3 åren 2008 till 2012. Skolans resultat varierar under åren. Av resultaten framkommer att alla elever når kunskapskraven i matematik och 91 procent av eleverna når kunskapskraven i svenska för årskurs 3 år 2012. I årskurs 6 når alla elever kunskapskraven i alla ämnen år 2012 förutom i engelska, matematik, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen och teknik där inte alla elever når kunskapskraven. I engelska når 92 procent av eleverna kunskapskraven, i matematik är andelen 69 procent, i naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnen 85 procent och i teknik 61 procent.

Alla elever i grundsärskolans verksamhet vid Skarphagsskolan når enligt skolans bedömning kunskapskraven efter sina förutsättningar år 2012.

Helhetsbedömning

Kunskapsresultaten på skolan har varierat över tid och det är framför allt resultaten i matematik och teknik som har försämrats i åk 6 år 2012. Av tillsynen framkommer att det finns ett flertal områden där skolan inte arbetar i enlighet med vad författningarna kräver och som påverkar skolans resultat och måluppfyllelse negativt.

En grundläggande faktor som påverkar hur väl andra delar fungerar inom en skola är det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn måste säkerställa att skolenhetens kvalitetsarbete dokumenteras. En skolenhet med flera verksamheter som förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem ställer stora krav på hur kvalitetsarbetet sammanställs och tillgängliggörs för personal och elever. Med en dokumentation som ger en samlad bild av utbildningens kvalitet kan Skarphagsskolan utveckla sin undervisning så att högre resultat och ökad måluppfyllelse kan uppnås. Som pedagogisk ledare och chef har rektorn det yttersta ansvaret för att utbildningen utvecklas.

Ytterligare ett led i att ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver för att kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål, är att skolan förbättrar

informationen till elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling och utvecklingsmöjligheter i de olika ämnena. Bland annat måste skriftliga individuella utvecklingsplaner utarbetas enligt författningarnas krav, så att dessa kan vara ett verktyg för att synliggöra elevens kunskapsutveckling och utvecklingsmöjligheter.

Grundsärskolan med inriktning träningskola i skolenheten utgör en trygg och välorganiserad verksamhet där alla elever når kunskapskraven efter sina förutsättningar.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Norrköpings kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 november 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Norrköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner innehåller omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i varje ämne eleven får undervisning i.
- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner sammanfattar konkret vilka insatser som behövs för att eleverna ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Skriftliga individuella utvecklingsplaner utgör en del i skolans fortlöpande arbete med att informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:16) om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen framgår att skriftliga individuella utvecklingsplaner konkret bör beskriva vilka insatser som skolan ska göra, och vad eleven och vårdnadshavaren kan göra, för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Även vid ämnesövergripande undervisning ska eleven få omdömen i varje enskilt ämne utifrån kunskapskraven. Undantag från detta är undervisningen i årskurserna 1–3 i grundskolan där det finns kunskapskrav för naturorienterade respektive samhällsorienterade ämnen.

Lärarna på Skarphagsskolan genomför utvecklingssamtal varje termin och i samband med dessa utarbetas skriftliga individuella utvecklingsplaner för eleverna. Skolinspekt-

ionen har tagit del av exempel på individuella utvecklingsplaner för elever på grundskolan från 2012. Av dessa framgår för grundskolan inte alltid konkret och tydligt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleverna får heller inte omdömen i varje enskilt ämne. Omdömen ges sammantaget för samhälls- respektive naturorienterande ämnen i årskurs 4 och 6. Omdömen i ämnet teknik saknas.

Kvaliteten varierar i de omdömen som lärarna skrivit. I vissa ämnen ger omdömena god information om elevens kunskapsutveckling. Andra omdömen saknar koppling till kunskapskraven. Istället beskrivs och bedöms i vissa fall elevens intresse, attityd och aktivitet.

Av intervju med elever framgår att de flesta lärare på skolan har en bra och tydlig information vid utvecklingssamtalen men att det också finns lärare som inte ger information om hur det går i alla ämnen och hur eleven ska arbeta vidare för att nå bättre resultat.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolans skriftliga individuella utvecklingsplaner inte utarbetas enligt författningarnas krav, så att dessa kan vara ett verktyg för att synliggöra elevens kunskapsutveckling och utvecklingsmöjligheter för elev och vårdnadshavare. Skolan utgår inte i alla ämnen från läroplanens kunskapskrav vid bedömning av elevernas kunskaper.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Norrköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att kvalitetsarbetet dokumenteras på skolenhetsnivå.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Läroplanen anger att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98) om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, framgår bland annat att rektorn bör skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet. Det är angeläget att rektorn ser till att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet systematiseras och sammanställs så att den går att analysera. Personal, elever och vårdnadshavare behöver en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för att ha möjlighet att vara delaktiga, göra

val och påverka utbildningens utveckling. I de allmänna råden om kvalitetsarbete betonas vidare vikten av att analysera orsaken till skillnader mellan olika grupper och klasser eller mellan olika ämnen och målområden i läroplanen.

Av intervjuer och dokumentation framgår att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling. På skolan finns också sammanställningar över måluppfyllelsen i förhållande till de nationella kunskapskraven. Vidare finns på skolan underlag för kvalitetsarbetet i form av sammanställningar av vad som framkommit i de enkäter som personal, elever och föräldrar genomför, de självskattningar som personalen gör samt bedömningar av skolans styrkor och förbättringsområden. Av intervjuer med rektorn och personal framgår också att skolan har vidtagit åtgärder för att utveckla verksamheten inom de prioriterade områdena. Det systematiska värdegrundsarbetet redovisas bland annat i skolans plan mot kränkande behandling.

Det system för kvalitetsarbetet i form av enkäter och självskattningsverktyg, som skolenheten använder omfattar inte fritidshemmet. Fritidshemspersonalen arbetar dock med uppföljning och utveckling av verksamheten utifrån ett anpassat uppföljningsmaterial. På skolenheten finns kunskap om skolans resultat och utvecklingsbehov. Inom grundskola, grundsärskola och fritidshemsverksamhet finns underlag som till vissa delar beskriver verksamheternas kvalitetsarbete. Exempelvis finns rutinbeskrivningar såsom årshjul och hur kvalitetsarbetet ska genomföras på skolenheten. Det saknas dock en dokumentation som ger en samlad bild av skolenhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete. Exempelvis saknas en analys av elevernas kunskapsresultat kopplat till den undervisning som bedrivs som utgångspunkt för prioriterade utvecklingsområden.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolan men att detta kvalitetsarbete inte dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Norrköpings kommun en anmärkning.

Norrköpings kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 1 november 2013.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Den närmare utformningen av elevernas inflytande över utbildningen anges inte i verksamhetens planering.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med den planering av verksamheten, som en del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

Av tillsynen framgår att skolan arbetar med att ge eleverna inflytande genom exempelvis elevråd och utvärdering av veckans undervisning. Det finns dock ingen dokumenterad planering för hur skolan ska arbeta med att ge eleverna inflytande, och hur formerna för detta ska anpassas efter elevernas ålder och mognad.

Skolinspektionen konstaterar att det inte finns en dokumenterad planering över hur utformningen av inflytandet ska se ut på skolan.

Författning

4 kap. 4, 6, 9 och 14 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Av åtgärdsprogrammen framgår inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet har en central roll i skolans arbete med särskilt stöd genom att vara en hjälp för personalen när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven. Det är samtidigt en skriftlig bekräftelse på de stödåtgärder som ska vidtas och bidrar till att ge en överblick.

På Skarphagsskolan utarbetas åtgärdsprogram för elever som ges särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram som utarbetats på skolan under 2012 och 2013. Av besluten framgår inte hur åtgärdsprogrammen ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogram fattas. Det framgår dock av intervjuer och dokumentation att åtgärderna följs upp och utvärderas.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att åtgärdsprogram inte utformas enligt författningarnas krav, då det inte framgår hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skarphagsskolan bedriver som helhet ett gott arbete med att ge eleverna särskilt stöd, vilket dokumenteras i åtgärdsprogrammen. Därför bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig. Rektorn förutsätts åtgärda bristen och någon redogörelse behöver inte lämnas till Skolinspektionen.

Föfattning

3 kap. 9 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Rut Hård af Segerstad och Sofia Lindstrand deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Jon Torkelstam
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).